

جمعه

ایران

• مدیر مسئول: محمدحسن روزی طلب
• سردبیر: محمدصادق علیزاده
• معاون فنی: محمدملاعلی اکبری
• دبیر تحریریه: ونوس بهنود
• دبیران:
• سید پویا هاشمی (گزارش و گفت‌وگو)
• صادق رخ‌فرد (تاریخ)

• محمدعلی یزدانبار (کتاب)
• آیه طائبی (زندگی)
• فاطمه سادات رضوی (طنز)
• فرناز اینانلو (زنان)
• زینب فروزنده (زوم)
• فاطمه کهریایی (فرهنگ)

• تلفن: ۸۸۷۶۱۲۲۰ • شماره: ۸۸۷۶۱۲۵۴ • ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
• پیامک: ۳۰۰۴۵۱۲۱۳ • روابط عمومی
• نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
• صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۳۸۸
• انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۸۸۵۴۸۸۹۲-۵

به بهانه پخش برنامه «زندگی پس از زندگی»

زیست دائمی با اعمال

پیام دالان‌های برزخ

ونوس بهنود
روناهی نگار

برنامه «زندگی پس از زندگی» یکی از تولیدات چالش برانگیز تلویزیون بوده است که منتقدان و موافقان بسیاری به خود دیده و با این وجود بسیاری از علمای دینی از آن با رعایت شروطی به عنوان یک حقیقت کمتر دانسته یاد می‌کنند. گروه ادب و هنر شبکه چهار سیما از سال ۱۳۹۹ برنامه‌ای را به نام ماه‌های رمضان ساخت که هم‌تکان دهنده و هم سؤال برانگیز بود. در شرایطی که بشر همواره در مواجهه با ماوراء الطبیعه با شک و دودلی و تردید قدم برداشته است، در این برنامه افرادی از تجربه مرگ و سپس بازگشت به زندگی خود می‌گفتند. تجربه نزدیک به مرگ این افراد به منزله خروج موقت جسم از کالبد و ورود آن به دنیای دیگر بود و طبیعتاً چنین تجربه‌ای از سوی گروهی پذیرفته نبود و تصور می‌شد که شاید این افراد واقعاً چنین تجربه‌ای نداشته‌اند و اظهاراتشان بیشتر شبیه به خواب و رویا بوده و واقعی نیست. از جمله سؤالات این بود که به راستی انسان قادر به سفر به برزخ و بازگشت به این دنیا است؟ آیا با ورود به دنیای دیگر، اعمال خود را نزدیک خود لمس می‌کند و چرا از تجربه عناصری مانند نورها و رنگ‌ها که متعلق به این دنیای مادی است سخن می‌گوید؟ در پاسخ به این سؤالات با حجت الاسلام والمسلمین سید محمدباقر علم‌الهدی، مدرس حوزه و دانشگاه و کارشناس مذهبی به گفت‌وگو نشستیم.

به عنوان مثال، تصور کنید فردی در اتاقی نشسته است. او صرفاً قادر است داخل اتاق، اشیای آن و محدوده آن را ببیند و پشت دیوار را نمی‌بیند. عالم مادی نیز به همین ترتیب است. زمانی که انسان وارد عالم مجردات می‌شود، حجاب‌ها برداشته می‌شود. قرآن هم به این موضوع تأکید دارد و در آیه هشت سوره جمعه، بیان می‌کند که: «بگو عاقبت مرگی که از آن می‌گریزد شما را البته ملاقات خواهد کرد و پس از مرگ به سوی خدایی که دانای پید و پنهان است بازگردانیده می‌شوید و او شما را به آنچه می‌کرده‌اید آگاه می‌سازد.»

در واقع خداوند با این آیه می‌گوید که این مرگ حلقه وصل شما است به حقیقتی بالاتر.

یک مثال دیگر بگویم. شما تصور کنید فردی که در فرودگاه نشسته فقط محدوده فرودگاه را می‌بیند اما بعد از سوار شدن به هواپیمای می‌تواند کل آن شهر را زیر پای خود ببیند و لمس کند.

یکی از سؤالات مخاطبان این است که ادعای برخی از تجربه‌گرها مبنی بر ورود به برزخ درست است و اینکه مطابق آموزه قرآن این امکان وجود دارد که فردی وارد برزخ شده و دوباره به این دنیا بازگردد؟

به اعتقاد بنده، این افراد وارد دالان‌های برزخ می‌شوند و نه خود برزخ. ما داستان‌های اصحاب کوف و غزیر پیامبر که به خواب رفتند و سال‌ها بعد بیدار شدند را شنیده‌ایم. اما اینها افراد خاصی بودند و ممکن است برزخ را تجربه کرده باشند. به اعتقاد بنده، تجربه‌گرهایی که از دنیای دیگر روایت می‌کنند، فقط وارد دالان‌های برزخ می‌شوند و افراد خاص به اذن و اراده خدا ممکن است به برزخ رفته و بازگردند. بر اساس آموخته‌های خودم، کسی نمی‌تواند برهان بی‌ورد که این افراد وارد برزخ شده‌اند و بازگشته‌اند و به این راحتی نیست و چنین ظرفیتی در وجود هر انسانی وجود ندارد.

برخی تجربه‌گرهایی گویند در عالم دیگر اعمال خود را نزدیک خود حس می‌کنند. اگر خوب بوده باید، تحت تأثیر آن هستند. آیا چنین روایتی صحیح است؟

بله. واضح است که افراد با شخصیت خود مواجه می‌شوند. ما شاهد شیرین کمک به همنوع و همچنین تأثیرات منفی کاری بدارالمس می‌کنیم. شما زمانی که به خواب می‌روید، تحت تأثیر رویاها ممکن است بشدت خوشحال یا منقلب شوید چرا که انسان همه جا با اعمال خود زندگی می‌کند و گاهی بیداری در دنیا موجب می‌شود که عباری روی وجدان وی بنشیند. به مانند اینکه اگر فردی را برای اولین بار وادار

برخی مخاطبان برنامه «زندگی پس از زندگی» به روایت‌های مشابه افراد تجربه‌گر از زندگی پس از مرگ به دیده شک و تردید می‌نگرند و تصورشان بر این است که این شباهت از استناد موضوع می‌کاهد. نظر شما در این خصوص چیست؟

گذاره‌های دینی ما از آهنگ واحدی برخوردار است. آنچه در رابطه با ویژگی‌ها و نوع برخورد با بهشتیان و جهنمیان، افراد صالح و گنهکار در قرآن و احادیث مطرح شده، از آهنگ خاص و یکسانی حکایت دارد و به همین دلیل روایت‌های مشابه تجربه‌گرها پذیرفتنی است. از سویی این افراد قبل از شرکت در برنامه از طریق مصاحبه و آزمون‌های مختلف سنجش می‌شوند و نوع تجربه آنها محک می‌خورد. به عنوان مثال اینکه همه از یک نور خاص حرف می‌زنند یا رنگ‌های خاصی را که شفاف‌تر و غیرقابل توصیف است به زبان می‌آورند و مهم‌ترین آنکه از پیوستن به یک حقیقت می‌گویند، همگی درست است.

خود بنده تاکنون هر چه از این برنامه دیدم و بارها نیز تلاش کردم با نگاه انتقادی آن را بررسی کنم اما نتوانستم از اظهارات تجربه‌گرها خرده بگیرم.

همین موضوع رؤیت نور و آنچه بخشی

از اجزای عالم مادی است،

محل سؤال است و اینکه

آیا افراد بعد از مرگ

می‌توانند عناصری را

که اساساً مادی تلقی

می‌شود تجربه کنند؟

بر اساس آموزه‌های دینی ما،

عالم دنیا یک نمونه کوچکی از عالم

قیامت است. آنچه از اجسام، اشکال،

نورها و هندسه نظام هستی می‌بینیم

در آن عالم کامل‌تر، قوی‌تر

و شفاف‌تر می‌شود.

عالم ماوراء به

تعبیری عالم رفع

حجاب‌ها است.

به سیگار کشیدن کنیم شروع به سرفه می‌کند اما همان فرد به مرور زمان عادت کرده و حتی از سیگار کشیدن لذت می‌برد. تکرار گناه هم به همین ترتیب است. افراد تجربه‌گر با اعمالشان محسوس می‌شوند و تأثیرات آن را در دنیای دیگر بیشتر هم لمس می‌کنند.

آیاد شرایط کنونی جامعه که به نظر می‌رسد گرایش به دین و اعتقاد به خدا کم‌رنگ‌تر شده است، برنامه‌هایی از این دست خود استنادی به وجود خدا و آخرت و معاد است؟

بنده موافق نیستم که امروز جوانان و مردم کمتر به خدا و معاد اعتقاد دارند و اعتقادها ضعیف شده است. نمونه بروز و ظهور آن در شب‌های قدر است که با وجود برنامه‌های متنوع تلویزیون، مردم در خیابان‌ها و مساجد حاضر شده و عزاداری می‌کنند. اینکه چند نفر آدم اظهار بی‌دینی کنند، به مصداق شرایط کلی جامعه نیست و اگر به عنوان مثال فردی در یک اتاق کار بدی انجام دهد به منزله بد بودن تمامی افراد حاضر در آن اتاق است. اما این گونه برنامه‌ها هر چقدر مستند تر و برهانی‌تر باشد در فرایند تقویت ایمان مردم مؤثر است و حتی می‌تواند برای افراد خاکستری جامعه نیز مفید باشد.

به اعتقاد شما چنین برنامه‌هایی چه تأثیراتی در تربیت معنوی جامعه دارد؟ اگر پیشنهادی برای روند برگزاری آن دارید بفرمایید.

توجه دادن مردم به زندگی پس از زندگی، تلنگری است که در ادبیات دینی ما مورد توجه بوده و آیات قرآن به کرات به آن پرداخته است. تصور گویایی که قرآن از مردم در برزخ و بهشت و جهنم ارائه می‌کند، در صورتی که از طریق چنین برنامه‌هایی مطرح شود، تأثیرات بسزایی خواهد داشت. افراد تجربه‌گر در این برنامه نیز عموماً روایت‌هایی منطبق با ادبیات دینی ما دارند و باید از عوامل برگزاری و مجری توانمند برای طرح چنین موضوع مهمی تقدیر کرد. به اعتقاد بنده در صورتی که پیش از ضبط برنامه از تجربه‌گرها مصاحبه‌های فنی و پیچیده صورت گیرد تا بعداً به دلیل بی‌منطقی و بی‌برهانی زیر سؤال نرود، می‌تواند به غنای برنامه بیفزاید.

همچنین پیشنهاد دارم که کارشناسانی به برنامه دعوت شده و به فراخور روایت تجربه‌گرها مستندات از قرآن و سنت پیامبر و آموزه‌های امام صادق (ع) را بعد از روایت آنها مطرح کنند تا بار استنادی برنامه ارتقا یابد.

تجربه‌گرهایی که از دنیای دیگر روایت می‌کنند، فقط وارد دالان‌های برزخ می‌شوند و افراد خاص به اذن و اراده خدا ممکن است

به برزخ رفته و بازگردند. بر اساس آموخته‌های خودم، کسی نمی‌تواند

برهان بی‌ورد که این افراد وارد برزخ شده‌اند و بازگشته‌اند و به این راحتی نیست و چنین ظرفیتی در وجود هر انسانی وجود ندارد

ممكن است

به برزخ رفته

و بازگردند.

بر اساس

آموخته‌های

خودم، کسی

نمی‌تواند

برهان بی‌ورد که

این افراد وارد برزخ شده‌اند

و بازگشته‌اند و

به این راحتی نیست و چنین

ظرفیتی در

وجود هر

انسانی وجود

ندارد